

An die Überlebenden

Op 1 mei kijk ik samen met een kleine honderd anderen in afwachting van wat gaat komen naar het kleine podium in het midden van de Got Tjark. In de verte klinken de ijle klanken van de fanfare. Steeds dichterbij tot dat de muzikanten begeleid door enkele bliksemflitsen, al spelend, over de drempel van de Got Tjark komen gelopen.

Wanneer ze hun plaats in hebben genomen stapt Dorine Niezing het podium op en kondigt het concert op Brecht-achtige wijze aan: "...vanavond houden wij 1 mei, herdenkingsdag en bevrijding ineen. Vreselijk natuurlijk, maar goed nieuws voor u, zo krijgt u drie concerten voor de prijs van één..."

De combinatie is nog niet eens zo vreemd als je naar de levensgeschiedenis kijkt van de componist Hanns Eisler, wiens werken deze avond centraal lijken te staan.

De in Leipzig geboren Eisler is joods en maakt twee wereldoorlogen mee. In 1925 verhuist hij naar Berlijn waar hij Bertold Brecht ontmoet. Beide mannen "bekerden" zich in deze roerige tijden tot het Marxisme. Samen schrijven ze vele theaterstukken en protestliederen voor het gewone volk. Hun Solidaritätslied, het eerste werk dat 1 mei in de Got Tjark Dorine Niezing gezongen werd, was en is een geliefd strijdlid bij demonstraties in heel Europa.

In 1933 wordt het werk van Eisler en Brecht in de ban gedaan en als de Nazi's het in Duitsland voor het zeggen krijgen, ontvluchten zij Duitsland en komen ze via omzwervingen in Europa uiteindelijk als vluchteling in de Verenigde Staten terecht. Vijftien jaar later keren Eisler en Brecht terug naar Duitsland, ze zijn onder invloed van de heksenjacht van McCarthy de VS uitgezet.

De liederen van Brecht en Eisler die Dorine Niezing zo ►

voortreffelijk zingt gaan over de depressie, over honger, armoede, de dood, oorlog en antisemitisme. Maar tegelijk gaan ze ook over samenhang en strijd. Over betere tijden, het breken van de onderdrukking, het keren van het tij. Over solidariteit. De liederen sluiten dan ook naadloos aan bij de gedichten van Komrij (De Demon), K. Poll (vrede) en Judith Herzberg die Adri Overbeeke op indrukwekkende wijze voordraagt. Nine Korthuis zingt met een prachtige ijle stem een couplet van het Solidaritätslied, waarna ze bij Dorine op het podium gaat zitten. Dorine Niezing zingt vervolgens de hartverscheurende Vier Wiegenlieder für Arbeitermutter voor Nine. Vier liederen die gaan over hoe een moeder tijdens de crisisjaren haar eigen strijd voert: het voeden en grootbrengen van haar kinderen. Het indrukwekkende concert wordt afgesloten door Karin Hauer. In lompen gekleed, met een bolderkar vol brood, hout, pleegzusterbloedwijn en ingrediënten voor stampot komt ze onder het zingen van "Mensch darf zu leben" de kerk binnen. Uit een wijnkoeler trekt Dorine Niezing samen met Nine Korthuis loodjes die corresponderen met de nummers op de toegangskarten. Hier en daar enigszins beschaamd worden de goederen in ontvangst genomen: een kleine vingerwijzing: Mensch waardeert das Leben! (IZ)

4 mei

Burgemeester Bert Swart legt tijdens de dodenherdenking een krans bij de plaquette op Vredenhof, samen met mevrouw Daisy Griffin, zuster van Douglas Pearce. Deze Canadese vlieger sneuvelde op 28 juni 1942 en werd enkele dagen later op Vredenhof begraven in graf nummer 71.

Van de herdenking werden opnamen gemaakt door een Berlijnse filmploeg. Deze maakt in eigen beheer een documentaire over Vredenhof, die wellicht te zijner tijd op de Duitse televisie te zien zal zijn. (EA)